

EBRU SANATI

hazırlayan: Serpil TÜRKMEN

TEİAŞ 4.İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürlüğü- Personel Şefi

EBRU SANATI 'nın bu renkli yolculuğunda uğrayacağımız duraklar...

- **Ebru Sanatı Tarihçesi**
- **Ebru Malzemeleri**
- **Ebru Çeşitleri**
- **Ebru'nun Motivasyon-Terapi Etkisi**
- **Ebru Sanatını Öğrenmenin Aşamaları**
- **Ebru Aşkı**
- **Ebru Ustaları**
- **Saygı ve Teşekkür**

tarihçe 1

EBRU SANATI'NİN Türkistan'ın Buhara şehrinde doğup İpek Yolu ile ve göçlerle İran,Hindistan ve Anadolu'ya yayıldığı tespit edilmiştir. Farsça 'Ebri' (Bulutumsu, bulut gibi) olarak isimlendirilmiştir. Daha sonra Türklerle birlikte Anadolu'ya gelen bu sanatın adı '**Ebru**' olarak dilimize yerleşmiştir.

Bulut manasına veya buluta benzeyen şekiller manasına gelir. Ortaya çıkan şekillerin buluta benzemesi nedeniyle bu adı almıştır.

Günümüze ulaşan **en eski ebru eseri 1500'li yıllara aittir.**

İnsanlığın son 5 yüzyılında neler olduğunu kim bir solukta sayabilir? Neler yaşandı, nerelerden geçildi, ne keşifler, ne savaşlar, ne inançlar, ne aşklar eskitildi; bilimde ve sanatta ne adımlar atıldı, neler denendi ve tüketildi...

Bu kocaman zaman diliminde; insanlık bunları yaşayıp bitirirken, bir sessiz tanık, hiç eskiyip tükenmeden varlığını sürdürüp günümüze kadar geldi: **EBRU SANATI...**

EBRU SANATI, 5 yüzyılı aşkın tarihinde,

bir yanıyla tasavvufa, diğer yanıyla çağımız insanının kendini arayışlarına dayanan: psikoterapiye kadar kullanım alanı bulmuştur.

tarihçe 2

EBRU SANATI; Kâğıt süsleme sanatlarının en önemlilerindedir. 18.yy. Avrupa'da 'Türk kağıdı', 'Türk mermer kağıdı' olarak bilinmesi bu sanatın bir Türk sanatı olduğunu göstermektedir.

Osmanlı döneminde birçok ebru sanatçısı yetişmiştir. Bu dönemde ebrulu kâğıtlar devlet belgeleri ve resmi yazışmalarda zemin olarak kullanılmıştır.

Ebru; Türkiye'de cilt sanatının yanı sıra, hat sanatında zemin ve pervaz olarak kullanılmıştır. Hat sanatının, sanat atölyelerinde çoğalmasıyla birlikte, fonda kullanılan bu desenli kağıdın da değeri artmış, çerçevelenecek kadar önemsenmiştir.

ebru malzemeleri-1

EBRU, hiçbir teknoloji, çağdaş malzeme kullanılmadan, tamamen çıktığı dönemin koşullarına, araç ve gereçlerine sadık kalınarak sürdürülen bir sanattır.

TEKNE

Alüminyum veya galvanizden yapılır. Genel olarak 35x50 boyutu tercih edilir.

KITRE

Geven bitkisinin özüdür. Suda bekletilip, süzülerek kıvama getirilir. Su ile birlikte teknede yoğunluğu ayarlanır.

BOYA

Doğal toprak boyalar, oksit boyalar, pigment boyalar, çivit boyalar kullanılır. Bu boyalar suda çözülmezler. Disteseng adı verilen mermer ile doğal toprak boyalar ezilerek içine su ve öd katılır

ebru malzemeleri-2

SIGİR ÖDÜ Boyaların kitreli suyun üzerinde durmasını ve birbirine karışmasını önler.

FIRÇA Gül dalı esnediği ve küf tutmadığı için tercih edilir. Uç kısmına misina veya naylon ip ile At kuyruğu kılı sarılır.

KAĞIT

Emici özelliği fazla ve mat olan en çok 60 veya 80 gr 1.hamur kağıtlar kullanılır.

DİĞER MALZEMELER

Teknedeki boyalara şekil vermek için kullanılan, çeşitli kalınlıkta metal çubuklar (**BİZİLER**);

Bir tahta üzerine belli aralıklarla sıralanmış metal tellerden oluşan **TARAKLAR**;

Ezilen boyaları toplamak için **SPATULA**;

Boyaların ve ödün konulduğu **cam kavanozlar** ve kağıda alınan ebrunun kurutulduğu **KURUTMA TEZGAHI**.

ebru çeşitleri-1

* B A T T A L E B R U

* B Ü L B Ü L Y U V A S I

* H A T İ P E B R U S U

* Y A Z İ L İ E B R U

*Ebrular; Serpil TÜRKMEN'in koleksiyonundandır.

ebru çeşitleri-2

*GEL-GİT EBRUSU*ŞAL EBRUSU

*HAFİF EBRU*TARAKLI EBRU*KUMLU EBRU

*ÇİÇEKLI EBRULAR
(LALE-PAPATYA-
SÜMBÜL-GÜL-
KARANFİL)

ebru'nun meditasyon-terapi etkisi 1

SU tabiatta en çok bulunan, canlı yaşamının devamı ve Ebru sanatı için **mutlak gerekli olan bir bileşiktir.**

Deniz kıyısında veya akarsu kenarlarında huzur bulup kendini dinlenmiş hissetmeyen insan pek yoktur. **Hareket eden su, pozitif iyonlar yaydığından insanlar üzerinde çok olumlu tesirler yapar.**

Haset, kin, kıskançlık gibi negatif duygulardan arınmayı sağlar.

EBRU sanatında kullanılan KİTRE(Geven gövdesinden sızan sıvıdır.) şifalı bitki olarak ve mide hastalıklarında, kozmetik ve tekstil alanında, pasta yapımında kullanılıyor.

GÜL DALINDAN FIRÇALAR küflenmeyi engellediği için boyaaların nefes almasını sağlıyor.

ÖD ebru yapımını gerçekleştiren en önemli maddedir. Yüzeysel gerilimi sağlar. Boyanın suyun yüzeyinde açılmasını gerçekleştirir. Renklerin birbirine karışmasını önler. Atölyede kitreyle uğraşan insanlarda önce bir tikslenme duygusu yaşayıp sonra kozmetikte ve gıda - tekstil alanında kullanıldığı öğrenilince huzurla ellerini kitreye batırıp uğraşabiliyorlar.

Öd yardımıyla açılan boyaalar insanların yüzünde bir mutluluk ifadesi oluşturuyor.

Öd ayarlanınca boyaaların açılması yüzeyde gerilmesi sınırları yumuşatıyor.

ebru'nun meditasyon-terapi etkisi 2

Teknede su üzerindeki renklerin doğal maddelerle iç içe yaptığı dansın :
kişilerde heyecan, huzur ve mutluluk uyandırdığı tespit edilmiştir.

Evet, bir meditasyon gibi. Ya da bir terapi..

Yani EBRU SANATI ile uğraşanlar; ruh sağlığı yönünden diğer insanlara göre daha rahat ve huzurlu olur ve hayatları zevke dönüşür.

Bir ebrunun aynısını yapmak imkansızdır, her ebru eşsizdir!

Her seferinde farklı bir görüntü ortaya çıkar çünkü ebru yapımında havanın sıcaklığı, nemi, kullanılan malzemenin birbiri ile uyumu ve sanatçının elektrik yükü alınan sonucu etkiler.

Kişilik gelişiminde, inanılmaz artılar sağladığı bir gerçektir.

*paylaşmayı, doğal olmayı, sevmeyi, sabırlı, hoşgörülü, anlayışlı olmayı öğrenmek,

*kırmıcı, bozucu olmadan mücadeleci olmak,

Ebru Sanatı ile: en kolay ve en güzel yoldan sağlanmış olur.

ebru sanatını öğrenmenin aşamaları

Ebru öğrenmek gönül, sabır ve nasip işidir.
Dört aşaması vardır:

1. Boyayı kitrenin üzerinde yüzdürmeyi öğrenmek,
2. Kitrenin üzerinde yüzen boyayı akıtmadan kâğıda tespit etmesini öğrenmek,
3. Ebru tekniğiyle de yapılmış olsa her boyalı kâğıt ebru değildir. Bu nedenle;kitrenin üzerinde gerçek ebru desenleri elde etmesini öğrenmek.
4. Kendi zevkinize göre renk ve desenler elde etmek.

ebru aşkı

"Kalbim acıdığında, yanıp kavrulduğunda konuşamıyorum.

Çoğu zaman ağlayamıyorum da...

Paylaşısam? Daha da acıyacak yaram, kanı durmayacak... Biliyorum.

Sadece ve sadece sırdaşıma, dostuma anlatıyorum; suya...

Ruhumu rahatlatacak renkleri seçiyorum önce.

Yaşamak için çırpınan,

hızlı hızlı atan minik bir kırlangıcın kalbini tutuyormuşum gibi avuçlarımda;

narince tutuyorum fırçamı.

Başlıyorum serpmeye boyalarımı. Sanki,

gözümde akması gereken ama benim sadece içime akıtılabildiğim

göz yaşlarım düşüyor tekneye, büyüyor acımla beraber...

Bende büyüyorum.

Acımın da, sevincimin de ebrusunu yapıyorum. Tekne benim can yoldaşım,

tekne benim ruhum.

Her yaptığım ebru ne ilk ne de son acım, sevincim, hüznüm, umudum...

Allah'ın bana hediyesi; bu kocaman yürek ve yaratana da yarattığına da

duyduğum aşk...

Bu yürek attıkça, bu beden nefes aldıkça renk renk

ebrularım da olacak, rüyalarım da..."

ebru ustaları-1

HATİP MEHMET EFENDİ: (? - Nisan 1773) Ayasofya Camii'nin hatibi olması sebebiyle Hatip Mehmet Efendi olarak anılmaktadır. Hocapaşa'da ki evinde çıkan yangında eserlerini kurtarmak isterken kendiside yanmıştır.

ŞEYH SADIK EFENDİ: (?- Temmuz 1846) Buhara' da doğmuştur. Ebruyu iki oğluna da öğretmiştir. (Edhem ve Nafiz Efendiler)

HEZARFEN ETHEM EFENDİ: (1829- Ocak 1904) Babasının ardından o da "Üsküdar Özbekler Dergahında şeyhlik yapmaktadır. Ethem Efendi oymacılık, marangozluk, mühürçülük... vs. gibi pek çok dalda uğraş vermektedir ve bu yüzden bin sanat sahibi anlamına gelen Hezarfen lakabını almaktadır.

NAFİZ EFENDİ: Hezarfen Edhem efendinin kardeşidir. Elimizde pek bilgi ve eserleri bulunmamaktadır.

SAMİ EFENDİ: (1838-1912) Ebruculuğu, Hezarfen Edhem Efendi'nin yakın arkadaşı olduğu sebebiyle öğrenmiştir.

ebru ustaları-2

AZİZ EFENDİ: (1871-1934) Aziz Efendi de ebruculuğu Edhem Efendi'den öğrenmiştir.

NECMEDDİN OKYAY: (1883-1976) Birçok çiçek şeklini yapıp da ebruya kazandıran çok önemli bir ebrucu.Devlet Güzeli Sanatlar Akademisinde öğretmenlik yapmıştır.

ABDÜLKADİR KADRİ EFENDİ: (1875-1942) Kadıköy Osmanağa Camii imamı ve hatibidir. Ebruculuğu Edhem Efendi'den öğrenenlerdendir.

BEKİR EFENDİ: Kağıtçılar çarşısında sadece battal ebru yapıp satan bir ebrucu idi.

SAMİ OKYAY: (1910- 1933) Ebruculuğu babası Necmeddin OKYAY'dan öğrenmiştir.Ortanca oğludur.

SACİD OKYAY: (1915-1973) Ebrucu ve eski tarz cild hocası olarak vazife yapmıştır. Necmeddin OKYAY'ın küçük oğludur. Devlet Güzeli Sanatlar Akademisinde öğretmenlik yapmıştır.

ebru ustaları-3

MUSTAFA DÜZGÜNMAN: (1920-1990) Ebruyu akrabası olan Necmeddin OKYAY'dan öğrenmiştir. 1938 yılında Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde başladığı ebru serüvenini vefatına kadar aralıksız 42 sene devam ettirmiştir. Sanayi devrimi sonrası el emeğine olan ilginin azalmasına rağmen sanatımızın ilerlemesi için çalışmalarına hiçbir taviz vermeden devam etmiş ve yeni nesillere aktarmıştır. Ve tüm ebrucular için müthiş önemli bir şahsiyettir.

NİYAZİ SAYIN: (1927-) Ebruculuğu Mustafa Düzgünman'dan öğrenmiştir. Aynı zamanda çok ünlü bir neyzendir.

FUAT BAŞAR:(1953-) Mustafa Düzgünman'ın öğrencisidir. Ebrunun yanısıra hat sanatında da eserleri olan önemli bir şahsiyettir.

HİKMET BARUTÇUGİL: :(1952-) Kâğıt sanatı olarak tanınan ebruyu çok değişik malzeme yüzeylerine (kumaş, fayans, kaplama, cam vb)uyguladı. Kurduğu İstanbul Ebru Evi- Ebristan'da faaliyetlerini sürdürmektedir.

ALPASLAN BABAOĞLU: :(1957-) Mustafa Düzgünman'ın öğrencisidir. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Türk Süsleme Sanatları Bölümünde ebru dersleri vermektedir.

Saygılar ve teşekkürler

GELENEKSEL EBRU SANATIMIZIN GÜNÜMÜZE KADAR
ULAŞMASINI SAĞLAYAN
EBEDİYETE İNTİKAL EDEN VE YAŞAYAN
TÜM EBRU USTALARINA SONSUZ SAYGILAR...

KÜLTÜREL MİRASIMIZ OLAN EBRU SANATIMIZIN
TANITILMASI, YAŞATILMASI ADINA!
BU SUNUMU HAZIRLARKEN;
YAZILARDAN- RÖPORTAJLARDAN VE EBRU ÖRNEKLERİNDEN
ALINTILAR YAPILAN;
AŞAĞIDA BELİRTİLEN KİTAPLARDA VE SİTELERDE
EMEĞİ GEÇENLERE TEŞEKKÜRLER...

"Türk Ebru Sanatı"kitabı-Ahmet ÇOKTAN
"Renklerin Sonsuzluğu"kitabı-Hikmet BARUTÇUGİL

<http://www.ebristan.com>
<http://www.ebrusu.com>
<http://www.ebruhane.com>
<http://www.biyografi.net>

“EBRU SANATI”

**sunumunu izlediđiniz için
teşekkürler...**

Bir ebru sanatı gönüllüsü=Serpil TÜRKMEN

e-posta: serpil.turkmen@teias.gov.tr
sepoturkmen@gmail.com

